

SPRAWOZDANIA

KONFERENCJA POŚWIĘCONA PAMIĘCI PROFESORA HENRYKA KUPISZEWSKIEGO (1927-1994) – *ROMAN LAW AND LEGAL KNOWLEDGE*

W dniu 16 maja 2009 r. odbyła się, zorganizowana przez Instytut Historii Prawa Uniwersytetu Warszawskiego, konferencja ku czci Profesora Henryka Kupiszewskiego zatytułowana *Roman Law and Legal Knowledge*. Udział w niej wzięli przedstawiciele wielu ośrodków uniwersyteckich z kraju i z zagranicy. Łącznie wygłoszono 9 referatów.

Otwarcie konferencji nastąpiło o godzinie 10.00 w Starej Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego. Prof. Tomasz Giaro, w imieniu swoim oraz Dziekana WPiA UW, prof. Krzysztofa Rączki, w języku angielskim zwrócił się do przybyłych ze słowami powitania. W pierwszej kolejności wdzięczność za przybycie wyraził rodzinie prof. Henryka Kupiszewskiego; jego żonie Marii oraz synowi Markowi. Prof. T. Giaro zwrócił uwagę na panującą w rodzinie Państwa Kupiszewskich tradycję naukową podkreślając, iż syn prof. H. Kupiszewskiego również poświęcił się karierze naukowej, choć w całkowicie innej dziedzinie, bo w zakresie geografii i informatyki. Następnie prof. Giaro powitał uczniów prof. H. Kupiszewskiego; prof. Marię Zabłocką z UW, prof. Jana Zabłockiego z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, prof. Bronisława Sitka z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. Prof. T. Giaro podziękował za przybycie również wszystkim pozostałym gościom przedstawicielom poszczególnych ośrodków prawa rzymskiego w Polsce i za granicą. Wyraził swoje ogromne zadowolenie

z faktu, iż zaproszenie przyjęło tak wielu wybitnych badaczy prawa antycznego w Europie. Powód do radości, jak podkreślił, był tym większy, że ta konferencja była już kolejną poświęconą pamięci prof. H. Kupiszewskiego.

Następnie prof. T. Giaro objął przewodnictwo porannej sesji obrad. Jako pierwsi swoje referaty wygłosili ks. prof. Franciszek Longchamps de Bérier z Uniwersytetu Jagiellońskiego – *Introductory Remarks: Law Faculty versus Law School* oraz prof. Gianni Santucci z Università degli Studi di Trento, zatytułowany *Alterità e identità (vere, apparenti, false) fra diritto romano e diritti moderni*.

Oba referaty wzbudziły duże zainteresowanie, czego dowodem był fakt, iż natychmiast po ich wygłoszeniu nawiązała się dyskusja. Rozpoczął ją dr Jakub Urbanik z UW, który podniósł problem dotyczący aspektów dydaktycznych w nauczaniu prawa rzymskiego. Stwierdził on, że jedną z największych bolączek w środowiskach akademickich jest znalezienie odpowiedzi na pytanie o cel studiowania prawa rzymskiego, podobnie jak i innych nauk historycznych. Głos w dyskusji zabrał również prof. Wojciech Dajczak z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wyraził on przekonanie, że rozwiązania wskazanego przez dr J. Urbanika problemu należy szukać w nowych metodach wykładania prawa rzymskiego. Uznał, iż błędem byłoby kontynuowanie wykładania tego przedmiotu w sposób, w jaki czyniono to w XVIII wieku. Trzeba raczej szukać nowych dróg nauczania prawa rzymskiego starając się uczynić tę dziedzinę prawa bardziej atrakcyjną dla studentów. Z tymi opiniami zgodził się prof. G. Santucci, który jednak wyraził swoją obawę co do możliwości stworzenia jednego, uniwersalnego modelu nauczania prawa rzymskiego.

Kolejny referat wygłosił prof. Alfons Bürge z Ludwig-Maximilians Universität w Monachium zatytułowany *Synchronische und diachronische Rechtsvergleichung als Instrument zur Gewinnung von Tiefenschärfe*. Tezy wygłoszone przez prelegenta wzbudziły szczególne zainteresowanie Przewodniczącego. Nawiązała się między nimi żywa dyskusja, po której nastąpiła przerwa na kawę.

Po przerwie obrady w języku francuskim poprowadziła prof. Anna Pikulska-Radowska z Uniwersytetu Łódzkiego. Jako pierwszy głos

zabrał prof. Luigi Garofalo z Università degli Studi di Padova, który wygłosił referat zatytułowany *I giuristi di Roma antica nell'Europa del domani*. Ostatnie wystąpienie przed przerwą obiadową należało do prof. Susanne Hähnchen z Freien Universität w Berlinie, która starała się odpowiedzieć na postawione przez siebie pytanie – *Das Nachdenken römischer Juristen über Vertragstypen – Grundlage für ein europäisches Vertragsrecht?*

Po wysłuchaniu wszystkich referatów w sesji porannej Przewodnicząca zaprosiła zebranych do wzięcia udziału w dyskusji.

Obrodom wznowionym w ramach sesji popołudniowej przewodniczył, zwracając się do zebranych w języku niemieckim, prof. W. Dajczak z UAM. Przewodniczący zapowiedział prelegentów, a następnie głos oddał prof. Wolfgangowi Ernstowi z Universität Zürich, który wygłosił referat na temat *'Naturalia negotii': Dispositives Gesetzesrecht – römische Anfänge und neuere Entwicklungen*. Po wysłuchaniu pierwszego referatu Przewodniczący zachęcił zgromadzonych do zabrania głosu w dyskusji. Kolejny referat *L'Edit de Caracalla – la mesure de l'universalisme romain* należał do prof. Josepha Méléze-Modrzejewskiego z Université Paris-I. W jego zastępstwie referat ten wygłosił prof. Adam Łukaszewicz z UW. Ostatnimi prelegentami byli: prof. Jan Dirk Harke z Juilius-Maximilians Universität w Würzburgu, który w swoim wystąpieniu szukał odpowiedzi na pytanie - *Haben di Römer Rechtswissen geschaffen?* oraz prof. Tomasz Giaro z UW – *Concluding Remarks: The Lasting Merits of Roman Jurisprudence*.

Po wysłuchaniu ostatniego referatu głos zabrał prof. A. Bürge, który podziękował organizatorom za trud włożony w przygotowanie kończącego się Sympozjum.

Ostatnim punktem spotkania był wieczorny koncert przygotowany przez String Quartet Student of The Fryderyk Chopin University of Music in Warsaw, który odbył się w Pałacu Tyszkiewiczów i Potockich na Krakowskim Przedmieściu w Warszawie.

Renata Kamińska*

* Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego.